

FOCUS REGIO

Mestverwerking in Mest-Vlaanderen : De grenzen voorbij

Luidt de weerspreuk 'Sint-Antonius schoon en helder, vult 't vat en ook de kelder', dan wordt die toch heel letterlijk genomen in ons varken- en kippenland. Een nieuwe reeks aanvragen voor mestverwerking tot 90.000 ton, is de volgende stap in de industrialisering van onze veeteelt.

Van open mestvaalten naar industriële veebedrijfssites

Het verhaal van de mestverwerking begint in de jaren '80 van vorige eeuw. Enorme landbouwsubsidies stuwden de veestapel naar ongekende hoogte, binnen een regelluw kader. Menig beekje borrelde door de rottende algen, veroorzaakt door een gigantisch overschot aan mest in het oppervlaktewater.

Het was de CVP-minister Kelchtermans die met het MiNaplan de eerste stappen richting milieubeleid zette. Maar gezien de beperkte resultaten volgden al gauw een Mestdecreet en in '95 het eerste MestActiePlan (MAPI), met als doel: geen bijkomende mestproductie in Vlaanderen. Een stop op de groei van de veestapel –door nutriëntenemissierechten– werd bij het vertrek van de CVP uit de regering, al gauw aangevuld door de zachte afbouw van de veestapel. De dioxinecrisis resulteerde in een scherpere controle van de veeindustrie en daling van de veestapel.

Landbouwdruk op de nieuwe regering, na de paarsgroene, zorgde in 2004 voor het afvoeren van de afbouw van de veestapel: 'duurzame' groei werd het nieuwe credo. Met uitbreiding mits mestverwerking in 2007, nam begin 2008 de veestapel terug toe. Onder druk van de mestverwerkende sector, werd waterkwaliteit ondergeschikt aan de uitbouw van de mestverwerkende industrie.

Om toch enige maat te houden werd de erg liberale omzendbrief van Van Mechelen (RO2000/02) in 2006 bijgesteld door minister Crevits (RO/2006/01). Beide omzendbrieven gaven (en de laatste geeft) een richtkader voor

inplanting van installaties voor mestbehandeling en vergisting in Vlaanderen. Waar voor de eerste omzendbrief tot 250.000 ton per jaar in landbouwgebied kon verwerkt worden, werd dit nu beperkt tot 60.000 ton. De voorwaarden voor de inplanting waren ruimtelijke inpasbaarheid, mobiliteit, inputmateriaal (stromen niet afkomstig van land- en tuinbouw (bijv. slachtafval) mogen tot 40% van het geheel uitmaken) en rechtszekerheid voor het bedrijf. Slechts in specifieke situaties kon hiervan afgeweken worden.

Intussen zitten we aan MAP 6. De evaluaties van de voorgaande edities blijven somber, de antwoorden identiek: technische maatregelen, sensibiliseren en handhaven (laatste zonder extra middelen). Hoewel de effecten van de grondige afbouw van de veestapel direct zichtbaar waren in de jaren na 2000.

Mestverwerkers toveren geen mest weg

Je hebt mestbewerking en mestverwerking. Mestbewerking heeft niet als eerste doel om minder nutriënten op de akkers te brengen, in tegenstelling tot mestverwerking. Een voorbeeld van mestbewerking is het vergisten van mest om energie op te wekken. De energie die mestvergisten oplevert, komt echter nauwelijks uit de mest (met uitzondering van koeienmest). Enkel door het toevoegen van gras, groenteresten of ander (slacht)afval wordt voldoende methaan aangemaakt. Dit methaan wordt dan ingezet voor elektriciteitsproductie en warmte. De overschot ('digestaat') wordt behandeld als mest (stikstof en fosfaat verdwijnen immers niet) en komt zo ook wel in de mestverwerkers. Vergisters zijn veelal te herkennen aan het koepeltje op het dak. Maar dit is een ander verhaal.

Mestverwerking is het proces waarbij mest zo weinig mogelijk op de eigen akkers komt. Dit kan door export (naar vnl. Duitsland, Frankrijk, Nederland). Een andere manier is het scheiden van de drijfmest in een dikke fractie en een dunne fractie en het verder verwerken hiervan. De dikke brij wordt eventueel gedroogd en hier als mestkorrels verkocht en geëxporteerd (tot in